

Smittkällan

Aktuell information från Smittskyddsenheten Region Kronoberg– Nr 4/2018

Innehåll:

- Hepatit A
- EHEC
- Salmonella
- Badsårsfeber
- Influensavaccination

Hepatit A

Under maj och juni i år insjuknade flera personer i södra Sverige i hepatit A och relativt snabbt kunde man konstatera att smittkällan var importerade frysta jordgubbar. Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket och lokala smittskyddsenheter ihop med kommuner hade ett bra samarbete som ledde fram till kartläggningen av smittkällan. Totalt hittade man 19 fall varav två i vårt län. Grossisten hade levererat jordgubbarna till storhushåll och restauranger men inte direkt till hushållskonsumenter. De som blev sjuka hade ätit jordgubbar som inte upphettats, exempelvis smoothies eller desserter. Hepatit A virus dör nämligen vid upphettning till cirka 90 grader men överlever frysning.

De två fallen i Kronoberg hade båda koppling till just smoothies innehållande frysta jordgubbar med smittotillfälle i mitten på maj. Båda två insjuknade omkring midsommar vilket stämde bra med inkubationstiden på 2-6 (oftast 3-4) veckor. Typiska symptom vid hepatit A är trötthet, illamående, nedsatt aptit och magbesvär. Efter ett tag kan man sedan bli gulaktig i ögonvitor och i huden samt få mörk urin och ljus avföring. Hepatit A blir aldrig kronisk men det kan ta ett bra tag innan man känner sig återställd. Barn kan ha lindrigare besvär än vuxna och de allra minsta kan vara i det närmaste helt symptomfria under sjukdomsperioden men ändå sprida smittan vidare.

Inga sekundärfall uppstod runt våra fall och risken för fler smittade via jordgubbarna är också över. Vaccin mot hepatit A som man bland annat tar inför utlandsresa är ett effektivt sätt att skydda sig mot smitta. Mer information om utbrottet finns på Folkhälsomyndighetens och Livsmedelsverkets hemsidor.

EHEC

Över 90 fall har hittills insjuknat i EHEC O157 i Sverige under juli och augusti månad. Nationella myndigheter ihop med berörda smittskyddsenheter har kommit fram till att smittkällan sannolikt kommer från livsmedel även om lokal spridning, exempelvis genom bad också kan ha förekommit. Hittills har vi inte haft något fall kopplat till detta utbrott i vårt län men andra typer av EHEC förekommer, framför allt under sommarmånaderna.

EHEC lever i tarmen hos idisslare såsom kor, får och getter. Djuren blir inte sjuka och man måste ta prover för att veta om ett djur bär på bakterien. Människor kan smittas vid direktkontakt med kor, får och getter alternativt via deras närmiljö. EHEC kan också smitta via vissa livsmedel och i vissa fall från människa till människa, exempelvis inom familjen eller på förskolan. Bakterien finns i djurens avföring men hamnar även på pälsen och i djurens närmiljö. Bakterien kan bilda ett toxin (gift) som kan skada människors tarm eller andra organ exempelvis njurarna. Framför allt små barn och äldre personer riskerar att bli svårt sjuka om de smittas.

Genom några enkla råd kan man oftast undvika smitta:

- Tvätta händerna med tvål och vatten innan och efter kontakt med kor, får och getter.
- Undvik att äta i djurens närmiljö, exempelvis picknick i beteshagar.
- Bada inte i närheten av betesmarker där det går kor, får eller getter.
- Smaka inte på rå köttfärs och se till att den blir genomstekt.
- Tvätta händerna och diska knivar och skärbrädor noga efter hantering av rått kött.
- Skölj bladgrönsaker.
- Drick inte opastöriserad mjölk och ät inte färskostar som är gjorda på opastöriserad mjölk.

Salmonella – inhemsk

Under denna sommar har vi sett en ökning av salmonellafall där man misstänker att smittan skett i Sverige. Vanligtvis har vi ungefär 15 inhemska fall av salmonella på ett helt år och nu har vi haft lika många på två månader. Det varma vädret har säkert bidragit då salmonella växer till snabbt i livsmedel som förvaras i fel temperatur. Alla prov från inhemska fall av salmonella skickas till Folkhälsomyndigheten för typning, detta bland annat för att man skall kunna upptäcka samband mellan fall som sker i olika län. Lokalt skickar vi också en enkät till alla som vi misstänker vara smittade i Sverige och tar även kontakt med kommunernas miljö- och hälsoskyddsenheter vid behov. Det är därför viktigt att det framgår i de kliniska anmälningar som görs om det rör sig om en smitta inom Sverige eller inte.

Av de fall som vi hittills fått in enkäter på och fått svar på typningen så ser vi ingen ansamling av fall på något ställe eller av någon särskild typ. Det är flera olika typer av Salmonella och smittotillfällena varierar också över hela landet.

Badsårsfeber

Badsårsfeber orsakas av vibriobakterier av olika slag – oftast icke toxinbildande *Vibrio cholerae* (non-O 1, non-O 139) och *Vibrio vulnificus*. Vibriobakterierna är vanliga i bräckt vatten men finns ibland även i sötvatten. De gynnas av vattentemperaturer över 20 °C och har denna sommar kunnat växa till och orsaka fler infektioner än vanligt. Om man badar med sår i vatten där bakterierna finns så kan man få en lokal sårinfektion och i vissa fall en svår generell infektion/sepsis, framför allt om man har nedsatt immunförsvar. Vibriobakterierna kan även orsaka infektion i örat och hörselgången samt övergående tarminfektion om man sväljer ner badvatten som innehåller bakterierna.

I Kronoberg har vi under sommaren haft sex patienter som diagnostiserats med Vibrioinfektion, sannolikt ingen som är smittad i länet dock. En person blev ordentligt sjuk i sepsis medan de andra fick lindrigare infektioner. Två med infektion i hörselgången och tre med tarminfektion.

Influensavaccination

Denna säsong startar influensavaccinationen 2018-11-06 (samordnas nationellt) och inför detta så anordnar Smittskyddet informationseftermiddagar i Ljungby och Växjö. Informationen vänder sig i första hand till sjuksköterskor som deltar i influensavaccineringen men även andra intresserade är självklart välkomna.

Informationen kommer att hållas vid tre tillfällen, kl 1330-1600 inklusive fika:

Måndag 15/10 Lasarettet i Ljungby, lokal Galaxen, hus 1F plan 7

Måndag 22/10 i Växjö. Lokal Poseidon CLV, hus Ä plan 1

Onsdag 24/10 i Växjö. Lokal Poseidon CLV, hus Ä plan 1

Anmälan senast 8/10 via mail: smittskyddet@kronoberg.se ange eventuella allergier.

Christian Blomkvist

Smittskyddsläkare i Kronoberg

Kontakt

Smittskyddsläkare: Christian Blomkvist

Bitr. smittskyddsläkare: Arne Runehagen

Smittskyddssköterska: Magnus Hermann

Smittskyddssköterska: Charlotte Svensson

Tel: 0470-58 82 78 Fax: 0470-58 71 59

E-post: smittskyddet@kronoberg.se